

HÖGERN TAR LEDNINGEN

Remissdebatten har på många håll i pressen betecknats som ovanligt tråkig och intetsägande. Den lyhörde iakttagaren torde dock inte ha undgått att lägga märke till ett och annat som markerar skiljaktigheterna i svensk politik och som med all säkerhet blir huvudfråga i årets valrörelse. Dit hör inte minst uppgörelsen mellan högerledaren, hr Heckscher, och statsministern.

Hr Heckscher riktade ett kraftigt angrepp mot den socialdemokratiska regimens påtagliga tendenser att hos sig samla och befästa makten i det svenska samhället. Hans ord föll:

”Det finns ingenting som är så betecknande för svensk politik i dag som maktkoncentrationen hos den socialdemokratiska regeringen och det socialdemokratiska partiet. Den allt överskuggande faran i vårt samhällsliv är i själva verket att vi råkar in i ett enpartisystem, där oppositionen förblir formellt tillåten, men där man med olika medel sörjer för att den inte får någon politisk betydelse. På en mängd olika områden visar det sig att det är den svenska socialdemokratiens omedvetna om också säkert inte

medvetna riktpunkt just nu. Man kan se det i dess inställning till författningsfrågan — tidningsfrågorna — utnämningsspolitiken — skattefrågorna — socialpolitiken — Wennerströmsaffären.”

Den argumentation i sak på vilken han stödde detta omdöme var så stark att hr Erlander inte vågade gå in i en saklig debatt. I stället fick kammaren lyssna till en av de magnifika teateråskor, med vilka statsministern brukar försöka rädda sig ur trängda lägen. Och det må villigt erkännas att den talar-konst som han under årens lopp tillägnat sig säkerligen har sin verkan särskilt inom de egna leden. Hr Erlanders förmåga att spela på hela registret från den häpna indignationen över motståndarens ondska och enfald till de patetiska brösttonerna och de landsfaderliga tonfallen är både imponerande och roande. Men det är oroande att han inte ville svara i sak. Det tyder på att han själv innerst inne är medveten om kritikens berättigande.

Vad författningsfrågan beträffar är kärnan helt enkelt denna: vill socialdemokratien medverka till en författning, som kan bringa parla-

mentarismen att äntligen fungera i detta land? Eller vill man begagna sin majoritetsställning i riksdagen till att tvinga på oppositionen en överrepresentation för det starkaste partiet, alltså socialdemokraterna, och därmed permanenta den socialdemokratiska regimen? I jämförelse med denna fråga framstår författningsreformens övriga problematik som helt underordnad.

Författningsfrågans lösning blir avgörande för folkstyrets fortsatta bestånd i vårt land. Det är minst sagt förvånansvärt att se, hur socialdemokraterna imiterar I-kammarhögerens politik från tiden före den allmänna och lika rösträttens genomförande. Är det verkligen möjligt, att socialdemokraterna som brukar tillräkna sig förtjänster om det demokratiska genombrottet i Sverige, nu skall svika de demokratiska ideal, som man en gång kämpade så hängivet för.

Det var välgörande att högerledaren satte frågan på sin spets och talade rent ut.

Men högerpartiet har dragit uppmärksamheten till sig även på ett annat centralt politiskt område — nämligen inom familjepolitiken. Här har en märklig rockad ägt rum de borgerliga partierna emellan. Folkpartiet och centerpartiet begränsar sig nu i huvudsak till att gå med på regeringsförslaget om höjning av barnbidragen med 150:— kr. Högerpartiet kräver därutöver — i överensstämmelse

med sin principuppfattning — differentierade skattefria barnavdrag till en kostnad av nära 300 miljoner. Förslaget är naturligtvis ett provisorium i avvaktan på skatteberedningens resultat. Icke förty vittnar det om att högerpartiet håller fast vid den familjepolitiska tradition, som bygger på högerns motion i befolkningsfrågan av år 1936 och vars grundprinciper partiet aldrig frånträtt. Det förtjänar erinras att högerpartiets förslag 1957—1960 angående barnbidragen inte avsåg uteslutande eller ens främst att avskaffa barnbidraget för första barnet, utan hade till syfte att genomföra en omfördelning till flerbarnfamiljernas förmån. Barnbidragens belopp skulle stiga med antalet barn, och dessutom skulle de ha kompletterats av skattelättnader, vilka främst skulle ha varit till barnfamiljernas förmån. Detta innebar inte något avsteg från den på befolkningspolitiska skäl och sociala rättvisehänsyn byggda familjepolitik, som högern alltid förordat. Saken framställdes bara så i 1960 års valrörelse — av motståndarna — och partiets resurser var för svaga för att väljarna skulle uppfatta hur positivt partiets familjepolitik i realiteten var.

I år lär det inte gå att med vilseledande propaganda utmåla högerpartiet som negativt inställt till barnfamiljerna.

Som motdrag mot högerlinjen har finansministern gjort gällande

att högerpolitiken innebär ett samhällsekonomiskt oförsvarligt överbud. Han har till och med försökt antyda, att högerförslagen skulle medföra en budgetförsvagning på c:a 1.600 miljoner. Hr Sträng är inte just känd för varsamhet i omdömet. Han är heller inte känd för precisionen i sina statsfinansiella

kalkyler. Det hade varit bättre för den politiska debattens nivå om han i stället för att föra in buskagitationens metoder i televisionen hade avvaktat högerpartiets slutliga budgetalternativ. Hittills har dessa haft täckning, och kommer förvisso att få det i år också.